

ЄС ЯК СТРАТЕГІЧНИЙ ПАРТНЕР ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ

Зовнішньоторговельна діяльність України характеризується багатьма проблемами, які потребують негайного вирішення задля покращення економічної ситуації країни. Тому, вагомою перевагою для майбутнього розвитку стало входження України до Світової організації торгівлі. При цьому Україна розглядала ЄС як нового стратегічного партнера, який допоможе реалізувати національні інтереси та побудувати економічно розвинену державу. На його частку припадає приблизно третина від загального обсягу світового імпорту продукції, що визначає потенційний географічний напрям українського експорту.

Для України ринок ЄС був другим за значенням після ринку країн СНД. Після розширення складу ЄС, очікувалося, що він стане найголовнішим експортером товарів з України, проте у 2005 р. зовнішньоторговельне сальдо негативним і сягнуло 47% у співвідношенні до експорту. В цілому це відбулося через зниження мита на більшість товарів, що і призвело до переважання імпорту над експортом. У 2013 р. ситуація ще більше погіршилася та досягло 10,4 млрд. дол. (53% від величини експорту), що, звичайно, мало негативні наслідки для економіки України. Сальдо погіршилося внаслідок незбалансованої торгівлі з Євросоюзом.

Починаючи з 2009 р., зовнішньоторговельна ситуація дещо похвалювалась, що, однак, не дало Україні досягнути докризового рівня. Основними торговельними партнерами за період 2010-2012 р. стали Німеччина, Польща, Італія, Велика Британія, Угорщина. У товарному імпорті переважали машини, устаткування, прилади, механізми і транспортні засоби, а також продукція хімічної промисловості та легкої промисловості. А вагому частку українського експорту до країн ЄС склали чорні метали та вироби з них – 22,7%, зернові культури – 11,6%, руди – 9,5%, електричні машини – 8,8%, насіння – 7,2%, жири та олії тваринного або рослинного походження, деревина і вироби з деревини – 3,3%. Згідно з статистичними даними у 2012р. обсяг торгівлі продукцією між Україною та ЄС склав 43 237 млн. дол. США, тому відповідно експорт становив 17081 млн. дол. США, а імпорт – 26156 млн. дол. США. Негативне сальдо становило 9075,1 млн. дол. США (рис. 1).

Рис. 1. Обсяги зовнішньої торгівлі товарами між Україною та ЄС (млн. дол. США) [2]

«У 2014 р. Євросоюз став головним торговельним партнером України. Євросоюз запровадив режим незалежних торговельних преференцій, які походять з України. Вони передбачають: скасування мит на 94,7% від усього обсягу промислових товарів та на 83,4% - сільськогосподарських товарів і встановлення нульових тарифних квот на товари агропромислового комплексу» [5]. З весни 2014 р. в Україні розпочалися реформи, спрямовані на стабілізацію економіки та підвищення життєвих цінностей громадян. Тому, Україна та ЄС визначили спільну програму реформ: боротьба з корупцією, реформа судової системи, конституційної та виборчої систем, покращення ділового клімату та реформування державного управління, включаючи децентралізацію.

21 березня та 27 червня 2014 року було підписано Угоду про Асоціацію між ЄС та Україною. Це кардинально змінює попередні рамки співпраці. Угода про асоціацію є основним інструментом для наближення України до ЄС: це сприяє поглибленню політичних зв'язків та зміцненню економічних зв'язків.

Незважаючи на значні переваги, які надає підписання Угоди про Асоціацію, зовнішня торгівля України так і не отримала позитивний ефект, а навпаки обсяги міжнародної взаємної торгівлі тільки зменшилися в 2016 р. На думку деяких науковців та аналітиків, такий ефект спричинено не тільки бойовими діями на сході України, а й закриттям низки промислових підприємств, що були не проінформовані про можливості виходу на європейський ринок, що призвело до складнощів пошуку партнерів у ЄС (пов'язано з неможливістю гарантувати довгострокові поставки).

23 лютого 2017 р. — Верховна Рада ратифікувала Угоду між Урядом України і Європейським Союзом про участь України у програмі COSME. Згодом, набуває чинності безвізовий режим з ЄС для громадян України. Навесні 2017р. завершилися усі процедури для запровадження безвізового режиму для України. Громадяни України з біометричними паспортами отримали право на безвізові поїздки до країни ЄС та деяких окремих членів Шенгенської зони.

Висновок: Підсумовуючи, потрібно відмітити, що Україні слід максимально ефективно підтримувати торговельно-економічні зв'язки з Європейським Союзом, оскільки торгівля послугами та товарами з ЄС займає неабияке місце у лібералізації економіки України. Маючи стратегічні плани та бажання, Україна згодом зможе покращити свій рівень економіки та змагатися за місце у світовій економіці з іншими високорозвиненими державами.

Список джерел:

1. *Ukraine and the EU*. URL: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/1937/ukraine-and-eu_en
2. *Україна у 2014 році вийшла на \$ 3,88 млрд позитивного сальдо зовнішньої торгівлі*. URL: https://dt.ua/ECONOMICS/ukrayina-u-2014-roci-viyshla-na-3-88-mlrd-pozitivnogo-saldo-zovnishnoyi-torgivli-164479_.html
3. *Кухарська Н. О., Кухарская Н. А. Україна в сучасних інтеграційних процесах. – 2015.* URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/4550/1/Україна%20в%20сучасних%20інтеграційних%20процесах.pdf>
4. *Лиськова Л. М. Аналіз динаміки торговельно-економічних відносин Україна-ЄС: ефекти після підписання угоди про асоціацію //Young. – 2016. – Т. 40. – №. 12.1.* URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2016/12.1/198.pdf>

5. Торговельно-економічне співробітництво України та ЄС / Міністерство закордонних справ України. URL: <http://mfa.gov.ua/ua/about-ukraine/european-integration/ukraine-eu-trade>